

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love.

(Undervisningspligtens udvidelse m. v.)

Fremsat den 3. februar 1972 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

I lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 300 af 12. juni 1970 som ændret ved lov nr. 112 af 31. marts 1971 og lov nr. 234 af 19. maj 1971, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 4, udgår „under den undervisningspligtige alder“, og „§ 42“ ændres til: „§§ 46 og 47“.

2. § 2a ophæves.

3. I § 13, stk. 3, ændres „ved undervisningspligtens ophør“ til: „efter det 7. skoleår“.

4. I § 13, stk. 4, udgår „en realafdeling eller“ og „i en realafdeling, henholdsvis i gymnasiet“,

5. I § 17, stk. 4, ændres „7. skoleår“ til „8.-9. skoleår“, og i § 17, stk. 5, ændres „8.-10. skoleår“ til: „10. skoleår“ og „7. skoleår“ til: „8.-9. skoleår“.

6. I § 20, stk. 1, udgår „og den særlige udtalelse“, og § 20, stk. 2, affattes således:

„Stk. 2. Afgørelse om optagelse i 1. realklasse af elever, der er oprykket fra 7. skoleår, træffes af forældrene efter samråd mellem forældrene, eleven og den hidtidige skole.“

7. I § 21, stk. 5, 2. pkt., ændres „1.-2. realklasse og 8.-9. klasse“ til: „realafdelingen og 8.-10. klasse“.

8. I § 29, stk. 3, udgår „under den undervisningspligtige alder“, og „§ 42“ ændres til: „§§ 46 og 47“.

9. Lovens afsnit IV, kapitel 1 affattes således:

„Kapitel 1.

Undervisningspligt. Indskrivning og optagelse i folkeskolen.

§ 42. Ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 43-45, medmindre det omfattes af bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder inden for et skoleår.

§ 43. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Børn, der følger undervisningen i en anmeldt friskole, i en anerkendt privat realskole eller gymnasieskole, i en statsskole eller i en kommunal gymnasieskole, eller som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i kapitel 4 i lov om friskoler og private realskoler m. v., skal ikke deltage i folkeskolens undervisning. Det samme gælder elever, som efter det 7. skoleår gennemgår kurser, der ikke er erhvervsmæssige grunduddannelser, på en godkendt efterskole, ungdoms-

kostskole eller husholdningsskole, eller som er optaget på et anerkendt kursus, hvis undervisning svarer til folkeskolens. Undervisningsministeren fastsætter regler for, i hvilket omfang undervisningspligten hermed kan anses for opfyldt ud over kursustiden.

Stk. 3. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan efter forældrenes anmodning og efter udtalelse fra skolenævnet tillade, at en elev efter det 8. skoleår helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervmæssig uddannelse, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. Tilladelsen kan betinges af, at eleven deltager i undervisning i ungdomsskolen. Tilladelsen indberettes til undervisningsministeriet.

§ 44. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet folkeskolens 9. skoleår eller hermed ligestillet uddannelse, jfr. § 43, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan efter forældrenes anmodning eller med deres tilslutning godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter forældrenes anmodning fritage en elev for undervisningspligt efter 8 års undervisning, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste.

§ 45. Forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal medvirke til, at det opfylder undervisningspligten, og må ikke lægge hindringer i vejen herfor.

§ 46. Et barn kan efter forældrenes anmodning indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år. Barnet indskrives i skolen i det distrikt, hvor det bor, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan bestemme, at anmodning om indskrivning skal indgives inden en vis frist. I de år, hvor der afholdes kommunalvalg, kan anmodninger dog tidligst kræves indgivet 1. marts.

Stk. 3. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 4. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan tillade, at et barn optages i en anden skole end dets distrikts-skole.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indskrivning og udskrivning af undervisningspligtige børn.

§ 47. Et barn kan efter forældrenes anmodning optages i en børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, eller senere, jfr. § 44, stk. 2. Ønskes flere børn optaget, end der er plads til, jfr. § 12, stk. 3, optages de ældste børn først, medmindre særlige hensyn til de enkelte børn taler for at fravige denne rækkefølge.

Stk. 2. Er der tilmeldt færre børn end 18, kan overskydende pladser benyttes til at optage yngre børn, der kan forventes optaget i 1. klasse det følgende år, jfr. § 48.

§ 48. Et barn kan efter forældrenes anmodning optages i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen. Viser det sig efter optagelsen, at barnet ikke er tilstrækkelig udviklet, og er der ved skolen oprettet børnehaveklasse, kan barnet inden 3 måneder henvises hertil, hvis forældrene ønsker, at det skal fortsætte skolegangen.

§ 49. Lærerne fører kontrol med, at de undervisningspligtige børn, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen. Det samme gælder børn, der er optaget i 1. klasse før undervisningspligtens indtræden, jfr. § 48.

Stk. 2. Er en elev udeblevet fra undervisningen, skal forældrene personligt eller skriftligt give skolen oplysning om grunden hertil. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest herfor.

Stk. 3. Skolens leder underretter skole-nævnet forud for hvert møde om alle udeblivelser, der ikke skyldes sygdom eller anden gyldig grund.

Stk. 4. Er en elev udeblevet fra undervisningen uden gyldig grund, kan skolenævnet: 1. anmode forældrene om personligt eller skriftligt at give nærmere forklaring om grunden til udeblivelsen;

2. pålægge skolen at søge nærmere kontakt med forældrene;

3. pålægge skolen at indstille eleven til skolepsykologisk undersøgelse;

4. henstille til forældrene at søge bistand hos familievejledningen eller andre institutioner;

5. indberette sagen til børne- og ungdomsværnet, jfr. § 21 i lov om børne- og ungdomsforsorg.

Stk. 5. Er der grund til at antage, at en elevs udeblivelse fra undervisningen alene skyldes særlige forhold i skolen, bør skolenævnet søge disse forhold ændret eller stille forslag om, at eleven overflyttes til en anden skole, jfr. skolestyrelseslovens § 20, stk. 3.“

10. § 51, stk. 1, affattes således:

„Det påhviler kommunen at drage omsorg for, at alle undervisningspligtige børn, hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, kan få fyldestgørende undervisning. Henvi sning til private skoler kan kun ske med forældrenes samtykke og for 1.-7. skoleår med undervisningsministerens godkendelse. Elever i 8. og 9. skoleår kan desuden henvises til offentlige skoler efter reglerne i § 3.“

11. § 57 ophæves.

12. I § 62, stk. 2, indsættes som nr. 12:

„12) Lønning til fritidspædagoger og børneforsorgspædagoger ved observationsskoler og heldagsskoler og til socialrådgivere og klinisk uddannede psykologer tilknyttet skolepsykologisk rådgivningsvirksomhed, for så vidt normeringen af disse stillinger er godkendt af undervisningsministeren.“

§ 2.

I lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning

m. v. som ændret ved lov nr. 173 af 28. april 1971 foretages følgende ændringer:

1. § 20, stk. 4, og § 42, stk. 5, ophæves. § 42, stk. 6 og 7, bliver herefter stk. 5 og 6.

2. I § 20 indsættes som nyt stk. 4:

„*Stk. 4.* Den træffer bestemmelse om optagelse i en skole af børn, der endnu ikke er undervisningspligtige.“

3. § 72, stk. 7 og 11, ophæves.

§ 72, stk. 8-10, bliver herefter stk. 7-9, og stk. 12 bliver stk. 10.

§ 3.

I lov nr. 258 af 4. juni 1970 om friskoler og private realskoler m. v. foretages følgende ændringer:

1. I § 11, stk. 2, udgår „at den underviser sine elever gennem hele den undervisningspligtige alder, og“.

2. I § 13, stk. 1, ændres „den, til hvis husstand barnet hører, og som er ansvarlig for, at barnet modtager fyldestgørende undervisning, jfr. lov om folkeskolen § 44“ til: „forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet“.

3. I § 13, stk. 2, udgår „, jfr. lov om folkeskolen § 45, stk. 2“.

§ 4.

I § 5 i lov nr. 259 af 4. juni 1970 om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningskoler og efterskoler indsættes som stk. 3:

„*Stk. 3.* Optager skolerne undervisningspligtige elever, skal forstanderen sende meddelelse om elevens optagelse og om kursets varighed til skolekommissionen i hjemstedskommunen, i København til skoledirektionen. Forlader eleven skolen inden kursets afslutning, skal skolemyndighederne ligeledes underrettes, medmindre elevens undervisningspligt er ophørt.“

§ 5.

I § 19 i lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 369 af 5. august 1971, indsættes som stk. 2:

„*Stk. 2.* Optager skolen undervisningspligtige elever, skal forstanderen sende med-

delelse om elevens optagelse og om kursets varighed til skolekommissionen i hjemstedskommunen, i København til skoledirektionen. Forlader eleven skolen inden kursets afslutning, skal skolemyndighederne ligeledes underrettes, medmindre elevens undervisningspligt er ophørt.“

§ 6.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 1972.

Stk. 2. Lovens bestemmelser om undervisningspligt, jfr. § 1, nr. 9, anvendes dog ikke

for elever, hvis undervisningspligt efter de hidtidige bestemmelser er ophørt den 31. juli 1971 eller tidligere, eller som den 31. juli 1972 afslutter folkeskolens 8. skoleår eller hertil svarende undervisning.

Stk. 3. Børn, der fylder 7 år i januar 1973, skal optages i 1. klasse den 1. august 1972, hvis forældrene rettidigt har anmodet om det.

Stk. 4. Børn, der er fyldt 7 år i tiden 1. august-31. december 1971, men som ved lovens ikrafttræden ikke er optaget i 1. klasse, bliver undervisningspligtige den 1. august 1972.

Bemærkninger til lovforslaget.

I. Almindelige bemærkninger.

A. Indledning.

Lovforslaget er baseret på folketingsbeslutningen af 30. maj 1969 om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser (optaget som *bilag I*). Det tilsigter specielt at gennemføre den *udvidelse af undervisningspligten* fra 7 til 9 år, der ifølge folketings beslutningens punkt 8 skal have virkning for de nuværende 7. klassers elever. I sammenhæng hermed foreslås det at ændre reglerne for *skolegangens påbegyndelse* i overensstemmelse med folketings beslutningens punkt 9. Der henvises herom til afsnit B. og G. nedenfor.

Der næst foreslås det, at der fremtidig ydes kommunerne *statsrefusion af visse lønudgifter* i forbindelse med udbygningen af observationsundervisningen og den skolepsykologiske rådgivning, jfr. folketings beslutningens punkt 6 og nedenfor afsnit D. og G.

Lovforslaget indeholder derimod ingen ændringer af bestemmelserne om folkeskolens formål, struktur og fagkreds, til opfyldelse af folketings beslutningens punkt 1 og 2. Forslag herom vil blive fremsat senere i folketingssamlingen i form af en ny skolelov, der ønskes gennemført fra og med skoleåret 1973-74.

I forbindelse med undervisningspligtens udvidelse fra 1972 har man dog ment at burde gennemføre princippet om, at det er forældrene, der efter samråd med eleven og den hidtidige skole træffer endelig beslutning om elevens skoleuddannelse, jfr. herved folketings beslutningens punkt 7. Dette får navnlig betydning ved *optagelsen i 1. realklasse* i 1972, jfr. herom nedenfor afsnit E.

Endelig foreslås det, at der — ligeledes som led i overgangen til den forventede ny skolestruktur —

åbnes adgang til at udvide den gældende midlertidige *samlæsnings-ordning* til også at omfatte dansk og orienteringsfag i *10. skoleår*, jfr. herom nedenfor afsnit F.

B. Undervisningspligtens udvidelse.

Lovforslaget indeholder ingen principielle ændringer med hensyn til, *hvilke børn* der omfattes af undervisningspligten, med hensyn til *forældrenes* forpligtelser, med hensyn til *kontrollen* med undervisningspligtens opfyldelse eller med hensyn til *sanktionerne* (reaktionsmulighederne over for skoleforsømmelser).

Ligeledes er bestemmelserne om undervisningspligtens *indhold* opretholdt uændret for så vidt angår 1.-7. skoleår, hvilket vil sige, at undervisningspligten for disse års vedkommende fortsat skal opfyldes *enten* i folkeskolen *eller* ved en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, jfr. grundlovens § 76, 2. punktum.

For 8.-9. skoleårs vedkommende er der *derudover* — i overensstemmelse med folketings beslutningens punkt 8, stk. 2 — åbnet mulighed for at opfylde undervisningspligten ved at deltage i kursus på en godkendt *efterskole eller ungdoms-kostskole (eller husholdningsskole)*, selv om denne undervisning ikke indholdsmæssigt svarer til folkeskolens. Det er dog en forudsætning herfor, at der ikke er tale om erhvervsmæssige grunduddannelser.

Ifølge folketings beslutningens punkt 8, stk. 3, skulle der endvidere være mulighed for at *afbryde* skolegangen efter det 7. skoleår for at prøve erhvervsarbejde eller anden udviklende beskæftigelse, således at den 9-årige undervisningspligt blev opfyldt over en 10-årig periode. Denne adgang til frit

at indskyde et „pauseår“ i uddannelsesforløbet er *ikke* medtaget i lovforslaget. En sådan almindelig ordning blev i sin tid frarådet af embedsmandsudvalget, som påpegede den betydelige risiko for en forhatet placering i arbejdslivet og for, at eleverne skulle være mindre tilbøjelige til at genoptage skolegangen efter et år med relativt gode indtjeningsmuligheder (betænkning nr. 473, 1968, side 39). Hertil kan føjes, at det under sådanne omstændigheder hverken ville forekomme særlig ønskeligt eller praktisk muligt at gennemtvinge den „resterende“ undervisningspligt. Det synes derfor mere nærliggende at begrænse denne mulighed for „tidligt“ erhvervsarbejde til tilfælde, hvor *særlige grunde* taler for, at det er den bedste løsning for eleven — men da til gengæld at acceptere, at eleven hermed *opfylder* sin undervisningspligt, såfremt beskæftigelsen har karakter af uddannelse. Den foreslåede § 43, stk. 3, er i overensstemmelse hermed. Herudover foreslås der tillagt undervisningsministeren en særlig beføjelse til helt at *fritage* en elev for undervisningspligt efter 8 års skolegang (§ 44, stk. 3).

Med hensyn til undervisningspligtens *indtræden* foreslås det at følge embedsmandsudvalgets indstilling (betænkning nr. 473, side 41-42), hvorefter undervisningspligten fremtidig bør indtræde den 1. august i det *kalenderår*, hvor barnet fylder 7 år, men således at optagelsen i 1. klasse kan ske såvel et år tidligere som et år senere. Der henvises herom til afsnit C. nedenfor.

En konsekvens af denne mere smidige optagelsesregel er, at man ikke fortsat kan anvende et rent alderskriterium for undervisningspligtens *ophør*. Embedsmandsudvalget foreslog da også, at antallet af undervisningsår burde være det eneste afgørende for, om den 9-årige undervisningspligt kunne anses for opfyldt. Udvalget forudsatte herved, at perioder, hvor en elev på grund af langvarig sygdom eller lignende havde været afskåret fra at deltage i regelmæssig undervisning, måtte tælle med som undervisningsår.

I de sjældne tilfælde, hvor en elev har været uden undervisning i så lang tid, at eleven af den grund ikke kan oprykket på sædvanlig måde, vil det imidlertid være bedst stemmende med de hensyn, der ligger bag undervisningspligten, at betragte denne som suspenderet under fraværperioden, således at der sikres den pågældende mindst 9 års undervisning. Undervisningspligten bør dog under alle omstændigheder ophøre senest den 31. juli i det kalenderår, hvor eleven fylder 17 år. — Omvendt synes der ikke at være grund til at kræve fulde 9 års undervisning af elever, der — trods uregelmæssig eller kortere tids deltagelse — *har* afsluttet 9. skoleår. Et

sådant krav ville næppe heller være foreneligt med skolefrihedsprincippet i grundlovens § 76. Den foreslåede nye § 44, stk. 1, er udformet efter disse synspunkter.

C. Skolegangens påbegyndelse.

Efter de gældende bestemmelser skal børn, der inden 1. august er *fyldt 7 år*, optages i 1. klasse. Ifølge ministeriets praksis kan skolegangen dog udsættes et år, hvis barnet er særlig sent udviklet. — Børn, der fylder 7 år inden 1. februar, d. v. s. er *mellem 6½ og 7 år*, kan af forældrene forlanges optaget i 1. klasse. — Børn, der er *under 6½ år*, kan optages med skolemyndighedernes tilladelse; denne gives som regel kun, hvis det gennem en „skolemodenhedsundersøgelse“ godtgøres, at de er tilstrækkelig udviklede til at følge undervisningen.

Reglerne betyder, at der for børn født i månederne august-januar er en friere adgang til at vælge skolebegyndelsestidspunkt end for børn født i månederne februar-juli. Denne ulighed er til dels historisk begrundet og stemmer ikke med, at der blandt børn i 6-7 års alderen vil kunne være forskelle i udvikling på op til 3-4 år. Der bør derfor være *lige* mulighed for alle børn for at komme et år før eller et år senere i skole, afhængig af deres individuelle udvikling. De udviklingsfaktorer, der spiller en rolle i denne sammenhæng, vedrører såvel børnenes intellektuelle modenhed (intelligens) som deres sociale-emotionelle og deres fysisk-motoriske udvikling.

Fastholdes muligheden for individuelt at fremskynde eller udsætte skolegangen i et år, bliver det af mindre betydning, hvilket år der fastlægges som det „normale“ skolebegyndelsesår, med andre ord hvilket alderskriterium der bliver bestemmende for undervisningspligtens indtræden. I betænkning nr. 473 blev det som nævnt foreslået, at „normalåret“ skulle være det *kalenderår*, hvor barnet fylder 7 år, (imod nu det skoleår, hvor barnet fylder 8 år). Dette vil i praksis sige, at undervisningspligten for 5/12 af børnenes vedkommende vil indtræde et år tidligere end efter de gældende regler, og at gennemsnitsalderen ved undervisningspligtens indtræden pr. 1. august bliver 7 år og 1 måned imod hidtil 7 år og 6 måneder.

Trods denne forskydning „nedad“ var forslaget *ikke* motiveret af et ønske om en generel sænkning af aldersniveauet ved skolegangens påbegyndelse. I bemærkningerne til punkt 9 i forslaget til folketingsbeslutning (FT. 1968-69, till. A., sp. 3757) blev det yderligere fremhævet, at gennemførelsen af udvalgets forslag ej heller kunne forventes at medføre en væsentlig lavere gennemsnitsalder i skoler-

nes 1. klasser. Denne formodning bekræftes af det på grundlag af den seneste elevstatistik udarbejdede skøn over aldersfordelingen i 1. klasse efter de nuværende regler (pr. 1. august 1970):

5½ - 6 år	0,5 pct.	} 4,1 pct.
6 - 6½	3,6 -	
6½ - 7	38,2 -	} 57,7 pct.
7 - 7½	46,2 -	
7½ - 8	11,3 -	
8 - 8½	0,2 -	
	100,0 pct.	

Fordelingen er ensbetydende med, at ca. 80,5 pct. af børnene i 1. klasse i 1970-71 er fyldt 7 år i 1970, ca. 10 pct. tidligere og ca. 9,5 pct. senere.

Folketingsudvalget tilsluttede sig det synspunkt, at overgangen til de nye og smidigere regler *ikke* burde medføre en generel sænkning af aldersniveauet, jfr. udvalgets betænkning af 28. maj 1969 over forslaget til folketingsbeslutning (FT. 1968-69, till. B., sp. 2554).

Det er imidlertid klart, at man for at opfylde denne forudsætning må udforme og navnlig administrere bestemmelserne på en sådan måde, at de individuelle afvigelser fra hovedreglen ikke tilsammen kommer til at omfatte mere end ca. 20 pct. af en årgang fordelt med ca. 10 pct. „til hver side“. Dette vil næppe være muligt, hvis man som foreslået i betænkning nr. 473 lader forældrenes ønsker være eneafgørende for, om barnet skal begynde skolen et år *tidligere* end normalt. Det måtte under en sådan ordning i høj grad befrygtes, at den i de senere år konstaterede tendens til tidligere optagelse i 1. klasse — en tendens, som det stigende antal børnehaveklasser ikke har kunnet afsvække — ville fortsætte med det resultat, at der ville blive optaget et stort antal børn i alderen 5½-6 år. Lovforslaget er derfor udformet således, at der skal være *enighed* mellem forældrene og skolemyndighederne såvel om tidlig som om sen skolebegyndelse. Det forudsættes herved, at skolemyndighedernes stillingtagen baseres på en individuel skolemodenhedsundersøgelse, der er bredere anlagt end de hidtidige standardprøver, hvis barnet ikke har gået i børnehaveklasse.

På denne måde vil reglerne også blive parallelle med de tilsvarende norske og svenske lovbestemmelser. I Norge er det dog en betingelse for tidlig optagelse, at barnet er fyldt 6 år inden den 1. juli.

D. Statsrefusion af visse lønudgifter.

Ifølge folketings beslutningens punkt 6 skal skolernes muligheder for at hjælpe elever med adfærds-

problemer og psykiske afvigelser forbedres gennem en udbygning af observationsundervisningen og den skolepsykologiske rådgivning og et udvidet praktisk samarbejde med børne- og ungdomsforsorgen. Om baggrunden herfor kan der i det hele henvises til bemærkningerne til forslaget til folketingsbeslutning (FT. 1968-69, till. A., sp. 3751 flg.) med den udførlige omtale af indstillingen af december 1968 fra samarbejdsudvalget mellem folkeskolen og børne- og ungdomsforsorgen. Hovedtanken i denne indstilling er, at der inden for skolevæsenets rammer må tilrettelægges en særlig undervisning og rådgivning for de emotionelt og socialt handicappede børn, således at deres vanskeligheder kan klarlægges og afhjælpes så tidligt og så hurtigt som muligt og i så nær kontakt som muligt med deres daglige skole- og hjemmemiljø. Dette ligger også på linie med punkt 5 i folketingsbeslutningen, hvorefter specialundervisningen skal søges udbygget på en sådan måde, at de handicappede elever i videst mulig omfang kan blive undervist i et almindeligt skolemiljø.

I overensstemmelse hermed blev kommunernes forpligtelse til at indrette specialundervisning for børn, der ikke med tilstrækkeligt udbytte kan følge den almindelige undervisning, fra den 1. august 1970 udvidet til principielt at omfatte alle handicappede, herunder også børn med adfærdsproblemer og psykiske lidelser. Samtidig blev undervisningsministeren bemyndiget til at fastsætte de nærmere regler. (Der henvises herom til bemærkningerne til § 1, nr. 1, i det den 10. marts 1970 fremsatte lovforslag om ændring af folkeskoleloven, FT. 1969-70, till. A., sp. 2793).

På dette grundlag har en arbejdsgruppe i ministeriet udarbejdet et forslag til generelle retningslinier om folkeskolens observationsundervisning, i form af et cirkulære med tilhørende vejledning, der agtes udsendt i nær fremtid, således at reglerne kan anvendes fra det kommende skoleårs begyndelse. Efter forslaget, — der i udpræget grad er baseret på forebyggelses- og integrationssynspunktet — bliver der tale om 5 hovedformer for observationsundervisning med det fælles formål „at skabe de gunstigst mulige betingelser for, at eleverne atter kan deltage i den almindelige undervisning“. Der indføres *observationsundervisning i klassen*, hvor eleven modtager støtte af en speciallærer i enkelte timer i sin egen klasse, og *observationsklinikker*, hvortil eleverne kan henvises for bestemte timer (fag), ligeledes på deres egen skole. Begge disse „integrerede“ former for observationsundervisning er tænkt som midlertidige i forhold til eleven. Det samme gælder de hidtil kendte *observationsskoler* (observationskolonier), der ønskes videreført som små specialkostskoler (18-24

elever) med delvis behandlingsmæssigt sigte. Derimod er *observationsklasser* og *heldagsskoler* tænkt som undervisningsformer, hvortil elever med alvorligere vanskeligheder kan henvises for længere tid, samtidig med at de dog bevarer tilknytningen til det hjemlige miljø.

Ved observationsskoler og heldagsskoler vil det være naturligt — ud over de seminarieuddannede lærere — at ansætte fritidspædagoger og børneforsorgspædagoger til at deltage i arbejdet med børnene uden for den egentlige undervisning. Dette er også sket i et vist omfang ved de eksisterende observationsskoler, og der er da blevet ydet statstilskud til lønudgifterne med 30-50 pct. via amtsrådernes driftstilskudsbevillinger i henhold til skolestyrelseslovens § 48, jfr. § 81, medens der til lærerlønsgifterne ydes sædvanlig 60 pct.'s statsrefusion. Heldagsskoler med egentlig observationsundervisning er kun oprettet enkelte steder uden for København, men Københavns kommune har i adskillige år drevet en heldagsskole som en kombination af skole og fritidshjem med driftstilskud til hele virksomheden efter lov om børne- og ungdomsforsorg § 71, stk. 2 (for tiden 40 pct.).

For at tilskynde kommunerne til at ansætte også pædagoger med særlig uddannelse og erfaring inden for det socialpædagogiske område ved observationsskoler og heldagsskoler stilles der forslag om, at der fremtidig ydes samme statstilskud til disse medarbejderes lønninger som til lærernes. Dette vil også indebære en administrativ forenkling, men det skulle navnlig rumme den fordel, at refusionsprocentens størrelse bliver uden indflydelse på, hvilken ansættelsespolitik der føres.

Derimod stilles der ikke på nuværende tidspunkt forslag om, at de pågældende medarbejdere får status som tjenestemænd i folkeskolen. En sådan ordning ville næppe være forenelig med ansættelsesområdet relativt begrænsede omfang og hele forsøgs-mæssige karakter.

Observationsundervisningen må i alle dens former tilrettelægges og gennemføres i et nært samarbejde med *den skolepsykologiske rådgivning*, som derfor må udbygges på en sådan måde, at den kan yde skolerne fuldt kvalificeret og tilstrækkelig bistand. Dette indebærer ifølge den tidligere omtalte indstilling fra samarbejdsudvalget, at der ved de skolepsykologiske kontorer ansættes kliniske psykologer og socialrådgivere, og at der samtidig gives mulighed for lægelig, derunder børnepsykiatrisk konsulentbistand. I en supplerende redegørelse af februar 1970 har samarbejdsudvalget udtrykkelig henstillet, at der søges tilvejebragt lovmæssigt grundlag for at ansætte socialrådgivere som medarbejdere ved sko-

lepsykologiske kontorer, og at der ydes kommunerne statstilskud til de hermed forbundne udgifter. Efter ministeriets opfattelse bør det samme gælde psykologer med klinisk specialerfaring, og statsrefusionen bør ydes med samme procentsats som til lønningerne til de øvrige, pædagogisk uddannede medarbejdere.

Der er allerede på ren kommunal basis ansat socialrådgivere og kliniske psykologer ved enkelte af de skolepsykologiske kontorer. Udbygningen af den skolepsykologiske rådgivningsvirksomhed foregår i øvrigt på regional basis som led i den af amtsrådene koordinerede planlægning. Hovedtendensen er, at virksomheden søges koncentreret i et mindre antal rådgivningskontorer, hver med et virkeområde på ikke under 5.000 skolesøgende børn, der samtidig giver grundlag for at tilknytte pædagogisk uddannede konsulenter for de forskellige handicapområder, kuratorer m. fl. Disse retningslinier er også tiltrådt af det af indenrigsministeriet nedsatte udvalg vedrørende koordinering og udbygning af foranstaltninger for børn og unge med psykiske afvigelser (betænkning nr. 564, 1970).

Undervisningsministeriet har i maj 1971 nedsat et udvalg med repræsentation for de kommunale organisationer, Danmarks Lærerforening og Skolepsykologernes Landsforening med den opgave at følge udviklingen inden for området og afgive indstilling vedrørende de organisatoriske og administrative problemer i forbindelse med udbygningsplanlægningen.

Med hensyn til ansættelsesformen gælder det for socialrådgivere og kliniske psykologer som for socialpædagogerne, at der ikke stilles forslag om status som tjenestemænd i folkeskolen. Dette må bl.a. ses på baggrund af, at spørgsmålet om den skolepsykologiske rådgivnings tilpasning på længere sigt til det énstrengede sociale servicesystem endnu ikke er afklaret, og at ordningen derfor må betragtes som en foreløbig løsning, indtil der — senest i 1975 — er taget endelig stilling til dette spørgsmål.

Ansættelsesvilkårene for de omtalte personalegrupper, herunder de lønninger, der bliver refusionsberettigede, forudsættes fastsat ved forhandling med de kommunale organisationer og de respektive faglige organisationer. For fritids- og børneforsorgspædagogernes vedkommende bør der tilstræbes parallelitet med ansættelsesvilkårene ved børne- og ungdomsforsorgens skolehjem, og for socialrådgivernes vedkommende vil opgaverne være beslægtet med familievjledernes.

Med hensyn til de økonomiske konsekvenser af forslaget henvises til afsnit G.

F. t. l. vedr. folkeskolen m. fl. love.

E. Optagelse i 1. realklasse.

Efter folkeskolelovens § 20, stk. 1, er optagelse i 1. realklasse betinget af, at vedkommende elev er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at han kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Afgørelsen af, om denne betingelse er opfyldt, træffes ifølge § 20, stk. 2, af den skole, i hvis realafdeling eleven søges optaget. Eleven må endvidere have fulgt undervisningen i 1 fremmedsprog i 6. skoleår og i 2 fremmedsprog og matematik i 7. skoleår. (Denne sidstnævnte formelle betingelse har efter ændringen i 1970 af lovens § 17, stk. 3, hvorved undervisningen i andet fremmedsprog og matematik blev gjort obligatorisk, kun betydning for ældre elever).

Hvad den førstnævnte, reelle betingelse angår, er det med stigende styrke blevet kritiseret, at delingen af eleverne efter det 7. skoleår således foregår på grundlag af en generel egnethedsvurdering, der nødvendigvis må være behæftet med stor usikkerhed såvel med hensyn til vurderingskriteriernes udformning som med hensyn til deres opfyldelse. Denne kritik er indgået i overvejelserne af, om det overhovedet er ønskeligt eller nødvendigt at opretholde en deling af eleverne på et så relativt tidligt tidspunkt af uddannelsesforløbet. Der kan herom henvises til bemærkningerne til punkt 2 i forslaget til folketingsbeslutning (FT. 1968-69, till. A., sp. 3746). Det er heri forudsat, at den nuværende struktur afløses af et system med „sammenholdte“ klasser i 8. og 9. skoleår, hvorved delingen begrænses til de valgfri fag samt eventuelt til obligatoriske fag, hvor en undervisning på flere „niveauer“ skønnes nødvendig. I denne forbindelse har Folkeskolens Læseplansudvalg i sit notat om den forestående skolereform foreslået, at valget af fag eller niveau skal træffes af eleven selv og hans forældre, efter at de har modtaget skolens rådgivning.

Som antydning i indledningen vil det ikke være muligt at gennemføre en strukturreform efter disse retningslinier med virkning allerede for det kommende skoleår. Der vil således endnu i 1972 skulle oprettes 1. realklasser, hvis elever føres frem til realeksamen i 1975 efter de hidtidige regler. Ved optagelsen til disse klasser må man nødvendigvis anvende det samme reelle kriterium som hidtil, og der stilles derfor ikke forslag om ændring af lovens § 20, stk. 1, 1. punktum.

Derimod finder ministeriet ingen afgørende indvendinger imod allerede nu at gennemføre læseplansudvalgets forslag om en ændring af kompetenceforholdet, således at det bliver forældrene, der efter samråd med eleven og på grundlag af den hidtidige

skoles rådgivning træffer endelig beslutning om optagelsen. Der ligger ikke heri nogen kritik af den måde, hvorpå skolerne har administreret de gældende regler. I særdeleshed er der ikke grundlag for at antage, at den skæve sociale fordeling i realafdelingerne har sammenhæng med den vurdering, der indgår i den nuværende optagelsesprocedure (jfr. side 55-56 i Bente Ørum: Social baggrund, intellektuelt niveau og placering i skolesystemet. Socialforskningsinstituttet. Studie nr. 20. 1971).

Imidlertid må det erkendes, at der er tale om et vanskeligt skøn, som umiddelbart må give plads for en betydelig fejlmargen. Den omstændighed, at det kun er en meget lille del af de optagne, som ikke efter 3 års forløb består realeksamen (eller fortsætter i gymnasiet fra 2. realklasse), tyder dog ikke på, at skolerne i almindelighed har ladet en berettiget tvivl komme eleven til gode. Det er med andre ord sandsynligt, at en talmæssigt større andel af dem, der er nægtet optagelse, *kunne* have gennemført undervisningen med tilfredsstillende resultat, dersom de ikke var blevet afvist. Men selv om det faktisk kun skulle have drejet sig om nogle ganske få, har skolens afgørelse dog for hver enkelt kunnet medføre vide personlige og økonomiske konsekvenser.

Det forekommer på denne baggrund rigtigst at overlade den endelige afgørelse til forældrene og eleven selv, der i torvejen bærer det reelle ansvar for beslutningen.

Danmarks Realskoleforening har ganske vist i en henvendelse til ministeriet advaret imod således at lade en enkelt del af den påtænkte reform få gyldighed inden for den gældende ordning, idet man navnlig har henvist til, at det vil kunne skabe tragedier af uoverskueligt omfang, såfremt en stor del af eleverne optages i realafdelingen på grund af forældreønsker, som der ikke er dækning for.

Ministeriet må imidlertid nære tillid til, at forældrene i langt de fleste tilfælde vil følge skolens rådgivning, og at ændringen derfor fortrinsvis vil få reel betydning, hvor også skolen er i tvivl om elevens egnethed. I øvrigt vil det med lige så stor ret kunne hævdes, at eleven udsættes for at lide personligt nederlag ved at blive stemplet som uegnet ved en inappellabel afgørelse.

Hertil kommer, at de elever, der måtte være tvivl om, ikke som hidtil vil have den mulighed at udsætte optagelsesspørgsmålet et år, idet der ikke kan forventes oprettet 1. realklasser i 1973. Og de vil ikke længere kunne forlade skolen uden at søge over i tilsvarende (private) skoleformer.

Forslaget berører ikke de almindelige regler om *oprykning* i folkeskolen, jfr. skolestyrelseslovens §

62, stk. 1, og § 27, stk. 2, der henlægger afgørelsen herom til lærerrådet med rekurs til skolenævnet. Forældrenes ret til at få deres børn optaget i 1. realklasse forudsætter altså, at eleven er oprykket fra 7. klasse.

Det er heller ikke hensigten at ændre de gældende regler om oprykning til 2. og 3. realklasse og om indstilling til realeksamen.

Forslagets gennemførelse i praksis afhænger i øvrigt af, om der kan gives de enkelte skoler muligheder for at udføre den individuelle rådgivning, der skal danne grundlaget for forældrenes afgørelse. Ministeriet har optaget forhandlinger med Danmarks Lærerforening angående dette spørgsmål.

F. Samlæsning i 10. skoleår.

Ved lov nr. 107 af 29. marts 1969 blev folkeskolelovens § 21 ændret således, at der som en frivillig ordning for de enkelte skoler kunne gennemføres praktiske forsøg med fælles undervisning af realafdelingens og 8.-10. klassernes elever. For så vidt angår de egentlige eksamensfag til realeksamen blev ordningen imidlertid begrænset til dansk og orienteringsfag (biologi, geografi og historie) i 8. og 9. skoleår, idet man med hensyn til fremmedsprog, regning, matematik og naturlære anså det for nødvendigt at opretholde delingen af eleverne som den almindeligt gældende ordning, der kun kunne fraviges som led i egentlig forsøgsundervisning i henhold til lovens § 64. For 10. skoleårs vedkommende blev ordningen i det hele begrænset til de eksamensfri fag, således at der på dette klassetrin end ikke kunne gennemføres samlæsning i dansk og orienteringsfag som kontrolleret forsøgsundervisning. Denne begrænsning hvilede på en fortolkning af den såkaldte spærreregulering i § 64, 2. punktum, hvorefter kun sådanne forsøgsordninger kan godkendes i realafdelingen, som ikke har til følge, at elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier eller for retigheder i andre henseender forringes.

Ministeriet har dog senere fraveget dette standpunkt, idet enkelte skoler med forsøgsrådets anbefaling har opnået godkendelse af fortsat samlæsning i 10. skoleår i dansk og orienteringsfag.

Under hensyn til, at Folkeskolens Læseplansudvalg ikke i sit notat om skolereformen har anset det for nødvendigt at foreslå elevdifferentieringen opretholdt i disse fag i 8.-10. skoleår, finder ministeriet det rimeligt, at de ca. 100 skoler, der indtil nu har gennemført samlæsning i 8. og 9. skoleår i dansk og orienteringsfag, får mulighed for at fortsætte hermed i 10. skoleår med ministeriets godkendelse,

uden at ordningen af den grund underkastes løbende tilsyn og kontrol fra forsøgsrådets side.

G. Lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Selve udvidelsen af undervisningspligten (afsnit B) til 8 år fra 1972-73 og til 9 år fra 1973-74 — d. v. s. med virkning for de elever, der nu i 1971-72 går i 7. klasse — vil kunne gennemføres uden mærkbare økonomiske konsekvenser. De nuværende gennemsnitlige klassekvotienter for de kommunale 8. og 9. klasser er så lave (henholdsvis 18,6 og 16,2), at de uden større vanskelighed vil kunne rumme de resterende henholdsvis ca. 6,7 pct. og ca. 15,9 pct. af eleverne uden at overskride det lovmæssige maksimum på 24 elever. Det nuværende samlede antal kommunale 7. klasser (2.880) er også lavere end det samlede antal kommunale 8. klasser + 1. realklasser (2.966).

De ændrede regler for *skolegangens påbegyndelse* (afsnit C) vil heller ikke kræve oprettelse af flere klasser, hvis reglerne administreres som foreslået med opretholdelse af den nuværende aldersfordeling.

Derimod vil den *udvidede statsrefusion* i forbindelse med udbygningen af observationsundervisningen og de skolepsykologiske kontorer (afsnit D) naturligvis påføre staten forøgede udgifter, men det er vanskeligt at sige, hvor stor en del heraf der vil være en følge af den tilskyndelse, som ligger i lovforslaget, og hvor meget der vil skyldes den udbygning, som under alle omstændigheder ville være sket. Desuden må det tages i betragtning, at lovforslaget ikke udelukkende sigter mod en personaletilvækst, men også mod en ændret sammensætning af personalet ved de pågældende institutioner.

Antallet af observationsskoler og heldagsskoler må i løbet af få år forventes øget til ca. 20, henholdsvis ca. 10, der tilsammen vil kunne beskæftige op imod 200 socialpædagoger. Den samlede lønudgift herved vil udgøre ca. 7 mill. kr. årligt, hvoraf 4,2 mill. kr. vil påhvile staten. Med fradrag af det nuværende (bevillingsmæssige) driftstilskud til lønninger, ca. 0,3 mill. kr., bliver nettoforøgelsen ca. 3,9 mill. kr.

Udgifterne ved ansættelse af socialrådgivere og kliniske psykologer ved de *skolepsykologiske kontorer* vil skønsmæssigt udgøre gennemsnitligt ca. 150.000 kr. for hvert af de 80-90 regionale kontorer, som påregnes videreført, eller i alt ca. 13,5 mill. kr. årligt, hvoraf ca. 8,1 mill. kr. vil påhvile staten.

Som følge af mangelen på kvalificeret personale inden for *begge* de omtalte områder kan det ikke forventes, at disse udgifter vil slå fuldt igennem før om 4-5 år. Hertil kommer, at udgiften i finansåret

1972-73 uanset lovforslagets ikrafttrædelsesdato næppe vil belaste statsregnskabet med mere end ca. halvdelen, bl. a. af afregningstekniske grunde. Statsudgifterne bliver herefter forventelig ca. 2 mill. kr. i 1972-73 og ca. 6 mill. kr. i 1973-74, stigende med ca. 2 mill. kr. årlig indtil ca. 12 mill. kr. i 1976-77.

Ændringen af reglerne om *optagelse i 1. realklasse* (afsnit E) vil udløse et behov for individuel rådgivning fra skolens side af eleverne på 7. klassetrin og deres forældre. Udgifterne hertil vil — med fradrag af omkostningerne ved administrationen af den hidtidige optagelsesprocedure — antagelig udgøre mellem 1 og 2 mill. kr. for staten i finansåret 1972-73. Den nærmere fiksering af beløbsrammen må bero på udfaldet af forhandlingerne med Danmarks Lærerforening om en revision af tjenestetidsaftalen.

Adgangen til at indføre *samlæsning i 10. skoleår* i dansk og orienteringsfag (afsnit F) vil ikke medføre udgifter for staten.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1:

Ændringerne er en følge af den under nr. 9 foreslåede affattelse af lovens § 44, stk. 2, § 46 og § 47: Efter § 44, stk. 2, vil der i en børnehaveklasse kunne optages undervisningspligtige børn. § 46 svarer til den gældende § 42. § 47 er ny og omhandler børnehaveklasser.

Til nr. 2:

Bestemmelsen i lovens § 2 a hidrører fra 1958 og havde oprindelig til formål at sikre oprettelsen af et tilstrækkeligt antal 8. klasser i de svagere befolkede områder af landet. I 1966 blev elevtalsgrænsen forhøjet fra 10 til de nuværende 20 for at tilkendegive, at 8. klasser dog ikke burde oprettes med for små elevtal. Bestemmelsen har i øvrigt sit modstykke i den gældende § 43, stk. 3, der forpligter de tilmeldte elever til at fuldføre undervisningen skoleåret ud. Denne bestemmelse foreslås ophævet i konsekvens af undervisningspligtens udvidelse, jfr. nr. 9.

Hvad selve § 2 a angår, har den efter kommunalreformen kun praktisk betydning i et meget begrænset antal kommuner, som enten har indgået aftale med en privat realskole eller henviser sine elever til en nabokommunes skole. Det ville set fra et planlægnings synspunkt være meget uheldigt, om disse kommuner nu i forbindelse med undervisningspligtens udvidelse skulle tvinges til enten at indgå egentligt skoleforbund eller i givet fald selv at oprette 8. og 9. klasser på et beskedent elevgrundlag.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne nedenfor til nr. 10.

Til nr. 3:

Ændringen er en konsekvens af den foreslåede udvidelse af undervisningspligten og er rent redaktionel.

Til nr. 4:

Ændringen er en konsekvens af den under nr. 6 foreslåede ændring af reglerne om optagelse i 1. realklasse.

Til nr. 5:

Ændringerne er en følge af den foreslåede udvidelse af undervisningspligten. De er i hovedsagen af redaktionel karakter og fører samtidig bestemmelserne à jour med den allerede stedfundne udvikling inden for 8.-10. klasserne. Derimod er det ikke hensigten at foregribe underformningen af de kommende retningslinier for undervisningen i folkeskolens 8.-10. skoleår.

Til nr. 6:

Der henvises til bemærkningerne foran i afsnit I.E.

Udtrykket „forældrene“ må i denne sammenhæng — som hvor det i øvrigt forekommer i loven — forstås som *forældremyndighedens indehaver(e)*, jfr. herved skolestyrelseslovens § 10, stk. 2, og § 71, stk. 1. I tilfælde, hvor eleven bor hos *andre* end forældremyndighedens indehaver(e), må skolerne dog af praktiske grunde kunne anse de personer, barnet bor hos, og som faktisk sørger for barnet, for bemyndiget til at træffe bestemmelse om barnets skoleforhold. Der henvises herved til den under nr. 9 foreslåede affattelse af lovens § 45, som udtrykkelig pålægger „forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet“ at medvirke til undervisningspligtens opfyldelse. Hvis forældremyndighedens indehaver(e) i et sådant tilfælde har tilkendegivet over for skolen, at de ønsker selv at deltage i beslutningerne og den hermed forbundne procedure, må skolen imidlertid sikre sig deres medvirken eller tilslutning, såfremt det kan ske uden urimelig forsinkelse eller besvær. Det samme kan blive aktuelt, hvis skolen på anden måde er bekendt med forholdene, og der er tale om afgørelser af væsentlig betydning for barnet.

Til nr. 7:

Der henvises til bemærkningerne foran i afsnit I.F.

Til nr. 8:

Ændringen svarer for Københavns kommunes vedkommende til den under nr. 1 foreslåede ændring af § 2, stk. 4.

Til nr. 9:

Denne ændring indeholder de nye bestemmelser om undervisningspligt og om indskrivning og optagelse i folkeskolen, jfr. bemærkningerne foran i afsnit I.B. og C. Bestemmelserne er systematiseret noget anderledes end de gældende, idet de foreslåede §§ 42-45 indeholder *almindelige* bestemmelser om undervisningspligten, §§ 46-48 regler om indskrivning og optagelse i folkeskolen, og § 49 bestemmelser *for folkeskolen alene* om kontrollen med undervisningspligtens opfyldelse og om reaktionsmulighederne over for skoleforsømmelser. Bestemmelserne suppleres i øvrigt af reglerne om tilsyn og om hjemmeundervisning i *friskoleloven* (lov nr. 258 af 4. juni 1970, § 10 og §§ 13-14) og om de kommunale tilsynsmyndigheders opgaver i *skolestyrelsesloven* (lov nr. 44 af 9. februar 1970 §§ 20-21, § 27 og § 72).

Den foreslåede § 42 er en ny bestemmelse, der kodificerer, hvad der hidtil har været fast antaget i praksis, bl. a. med hensyn til børn, der ikke har dansk indfødsret. Ministeriet har således i et cirkulære af 30. november 1970 fastslået, at udenlandske børn, der opholder sig i Danmark, er omfattet af de almindelige regler om undervisningspligt og om ret til undervisning i folkeskolen, såfremt deres ophold her i landet er bestemt til at *være mindst 6 måneder inden for et skoleår*. Dette gælder således ikke blot, når opholdet er af varig karakter, d. v. s. må formodes at vare på ubestemt tid, men også selv om opholdet er rent midlertidigt, når det dog strækker sig ud over et halvt år.

Med „bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning“ sigtes der til de særlige regler i lov nr. 21 af 27. januar 1950 om foranstaltninger vedrørende døve og tunghøre, lov nr. 117 af 11. maj 1956 om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede og lov nr. 192 af 5. juni 1959 om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede. Disse regler er gengivet i betænkning nr. 473 om undervisningspligtens udvidelse, i forbindelse med omtalen af de almindelige regler, side 9-17. Hovedkriteriet for disse særreglers anvendelse er, at børnene ikke kan følge folkeskolens specialundervisning.

Den foreslåede § 43, stk. 1, svarer til den gældende § 45, stk. 1, som kun er ændret redaktionelt.

Den foreslåede § 43, stk. 2, svarer til den gældende § 45, stk. 2 og 3. (Om indholdet af de gældende bestemmelser kan der i det hele henvises til

betænkning nr. 473, side 10-12). Ved udformningen af den nye § 43, stk. 2, har man valgt at erstatte det hidtidige formelle fritagelseskriterium („indmeldes i . . .“, „erklærer selv at ville sørge for . . .“) med det reelle, at børnene skal *følge* undervisningen i de pågældende skoler, henholdsvis *modtage* hjemmeundervisning efter reglerne i friskoleloven. Dette synes bedre at udtrykke, hvad også grundloven forudsætter, at børnene virkelig får en undervisning, der kan være et fulgyldigt alternativ til folkeskolens, — selv om mulighederne for *kontrol* fra det offentlige side såvel med børnenes deltagelse som med undervisningens resultater er stærkt begrænsede af friskolelovens regler. Hvad hjemmeundervisning angår, er fremgangsmåden ved iværksættelse nu nøje beskrevet i denne lovs § 13, og der stilles ikke forslag om reelle ændringer heri, jfr. bemærkningerne nedenfor til § 3, nr. 2.

§ 43, stk. 2, fremtræder på denne måde ikke længere som en teknisk procedureregulering, men som en eksemplifikation af skolefrihedsprincippet i § 43, stk. 1. Opregningen tilsigter at være udtømmende, men omfatter dog ikke børneforsorgens skolehjem og behandlingshjem, som jo er forbeholdt elever, der henvises af forsorgsmyndighederne. P. d. a. s. går opregningen *videre* end § 43, stk. 1, idet den — som nævnt foran i afsnit I.B. — også omfatter kurser på efterskoler, ungdomskostskoler og husholdningsskoler, *selv om* denne undervisning tilrettelægges ud fra delvis andre grundsynspunkter end folkeskolens, når blot der ikke er tale om erhvervsmæssige grunduddannelser. For husholdningsskolernes vedkommende gælder det i øvrigt, at eleverne skal være fyldt 16 år ved kursets begyndelse for at modtage elevstøtte, jfr. lov nr. 259 af 4. juni 1970 § 13, stk. 1, og det vil derfor være sjældent, at disse skolers elever endnu er undervisningspligtige ved optagelsen.

Med hensyn til den foreslåede dispensationsbestemmelse i § 43, stk. 3, henvises til bemærkningerne foran i afsnit I.B. Specielt bemærkes, at det med den foreslåede indberetningspligt ikke er hensigten at gribe ind i skolekommissionernes praksis, men alene at indsamle erfaringer til brug ved en eventuel senere revision af bestemmelsen.

Den foreslåede § 44, stk. 1, der afløser den gældende § 43, stk. 1 og 2, er ligeledes omtalt foran i afsnit I.B.

Med hensyn til § 44, stk. 2, som svarer til ministeriets hidtidige praksis for så vidt angår børn, som er fyldt 7 år inden 1. august, henvises der til afsnit I.C.

Forslagets § 44, stk. 3, giver undervisningsministeren mulighed for at meddele fritagelse for undervisningspligten (efter 8 års undervisning) i tilfælde,

hvor dispensationsadgangen i § 43, stk. 3, ikke slår til.

Den foreslåede § 45 svarer til den hidtidige § 44. Udtrykket „den, til hvis husstand barnet hører“ er erstattet af det mere tidssvarende „den, der faktisk sørger for barnet“ (jfr. eksempelvis også lov nr. 193 af 4. juni 1964 om børne- og ungdomsforsorg § 27, stk. 1). Udtrykket omfatter enhver, der — uden at have del i forældremyndigheden — udøver den daglige omsorg for barnet i et ikke helt midlertidigt plejeforhold. Derimod sigtes der ikke til, hvem der har den (økonomiske) forsørgelsespligt.

Bestemmelsen søger desuden mere direkte at give *indholdet* af den forpligtelse, der påhviler forældrene, medens den tidligere formulering blot place-rede „ansvaret“. Dette udtryk er i øvrigt undgået i erkendelse af, at der efter ophævelsen af „skolemulkterne“ næppe kan siges at foreligge et retligt sanktioneret ansvar, jfr. herved forslaget § 49, stk. 4.

De som § 46, stk. 1-4, foreslåede bestemmelser svarer til den nugældende § 42.

Indskrivningen er en forudsætning dels for optagelse i skolens børnehaveklasse(r), jfr. § 2, stk. 4, og § 29, stk. 3, dels for forældrenes stemmeret og valgbarhed ved skolenævnsvalgene, jfr. skolestyrelseslovens § 10, stk. 2, og § 71, stk. 1. Da optagelse i en børnehaveklasse eventuelt vil kunne ske allerede i det kalenderår, hvor barnet fylder 5 år, jfr. den foreslåede § 47, stk. 2, er indskrivningsalderen *nedsat* tilsvarende. Yderligere er det foreslået, at indskrivningen kan ske fra kalenderårets *begyndelse*, således at forældrene bliver valgberettigede ved de afstemninger, der måtte finde sted i april-maj samme år. Dette er også hensigten med at foreslå, at indskrivningsfristen ikke i de år, hvor der afholdes kommunalvalg, må fastsættes til et tidligere tidspunkt end 1. marts.

I det tilføjede 2. punktum i stk. 1 ligger, at forældrene har *ret* til at få barnet indskrevet i distriktskolen og *kun* i denne. Dette har hidtil været fast praksis og er også klart forudsat i stk. 4. Hvis distriktsgrænserne efter indskrivningen, men inden barnet har påbegyndt skolegangen, omlægges således, at barnet nu hører til en anden skole, må det overflyttes til denne, jfr. herved lovens § 5, stk. 3.

Ved § 46, stk. 5, foreslås undervisningsministeren bemyndiget til at fastsætte de mere tekniske regler om ind- og udskrivning, jfr. de nuværende §§ 46 og 49, som må anses for overflødige i selve loven ved siden af hovedreglen i § 45 (nu § 43) og skolestyrelseslovens § 20, stk. 1.

Den foreslåede § 47 om optagelse i børnehaveklasser er en ny bestemmelse, men svarer i hovedsa-

gen til de retningslinier, der blev fastsat i ministeriets cirkulære af 14. juli 1966, afsnit I.b.

Med hensyn til den foreslåede § 48 om optagelse i 1. klasse et år før undervisningspligtens indtræden kan der i det hele henvises til bemærkningerne foran i afsnit I.C.

Administrationen af §§ 47 og 48 foreslås henlagt til skolekommissionen, jfr. lovforslagets § 2, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen i den foreslåede § 49 svarer til de gældende §§ 47-48, jfr. i øvrigt skolestyrelseslovens § 27, stk. 1, og § 72, stk. 1, der henlægger tilsynet med, at børnene følger undervisningen regelmæssigt, til de enkelte skolenævne.

Reglen i *stk. 1, 2.* punktum, må ses på baggrund af, at også disse børns skolegang i 1. klasse medregnes i relation til undervisningspligtens ophør, jfr. § 44, stk. 1, selv om de endnu ikke er undervisningspligtige efter denne bestemmelse. Betydningen af dette sidste er, at forældrene frit kan forlange barnet udtaget af skolen i årets løb.

Reglerne i *stk. 2 og 3* svarer til de hidtidige § 47, stk. 3, og § 48, stk. 1. Skolenævnet bør holdes løbende underrettet om „ulovlige“ forsømmelser, således at de kan modvirkes mere effektivt, end når der er forløbet op til 2 måneder.

Stk. 4 svarer til den gældende § 48, stk. 3, der alene giver anvisning på at indkalde forældrene til møde med nævnet for at „påtale“ forsømmelser. Det er imidlertid klart, at nævnets reaktionsmuligheder ikke er og bør være begrænset hertil. For det første må nævnet kunne nøjes med at bede forældrene om en skriftlig forklaring. Dernæst må nævnet kunne tage initiativ til, at der på forskellig måde gøres en indsats for at afhjælpe de vanskeligheder, forsømmelserne kan være udtryk for. Indstillingen til skolepsykologisk undersøgelse tager således sigte på, at eleven eventuelt henvises til observationsundervisning (jfr. herom afsnit I.D.). Også ad denne vej vil der kunne etableres kontakt til familievejledningen eller børne- og ungdomsværnet. Ifølge § 21 i børneforsorgsloven er også skolenævnet forpligtet til at underrette børne- og ungdomsværnet om forhold, der må antages at kunne give anledning til at anvende denne lovs hjælpeforanstaltninger.

Stk. 5 er en ny bestemmelse, der opfordrer skolenævnet til at undersøge, om skoleforsømmelser kan have årsag i specielle forhold i skolen, og til i givet fald at drage konsekvenserne heraf. Skolestyrelseslovens § 20, stk. 3, henlægger det til skolekommissionen at træffe bestemmelse om skoleflytning i anledning af disciplinære vanskeligheder. Beslutning herom træffes efter indstilling fra de to skolers ledere, der forinden skal rådføre sig med lærerrådene.

Til nr. 10:

Efter grundlovens § 76, 1. punktum, har alle børn i den undervisningspligtige alder ret til fri (d. v. s. vederlagsfri) undervisning i folkeskolen. Som påvist i betænkning nr. 473, side 19, medfører dette *ikke* et krav om, at alle kommuner ubetinget skal indrette undervisning for de undervisningspligtige årgange; men folkeskolelovens § 51, stk. 1, der er baseret på grundlovsbestemmelsen, har hidtil været opfattet således, at en kommune ikke vil kunne henvise undervisningspligtige elever til undervisning i *andre kommuners skoler* uden at indgå i et kommunalt fællesskab herom (skoleforbund, jfr. lovens § 6). Undtaget herfra er dog de i § 51, stk. 2-3, omtalte særlige tilfælde, samt specialundervisning, der efter ændringen i 1970 af § 2, stk. 3, yderligere kan indrettes af amtskommunen. Endvidere kan henvisning til *private skoler* finde sted, men kun med forældrenes samtykke og med ministeriets godkendelse. Dette sidste er motiveret af, at henvisningen vil kunne have økonomiske konsekvenser for staten, idet den særlige bidragsordning efter lovens § 3, stk. 1, netop *ikke* omfatter 1.-7. skoleår.

Folkeskolelovens krav om skoleforbundsformen kan formentlig tages som udtryk for, at et mellemkommunalt samarbejde om en rationel ordning af de lokale skoleforhold ikke bør gennemføres på bekostning af de enkelte kommuners og dermed også forældrenes indflydelse på skolevæsenet. Dette gælder naturligvis i særlig grad for de elever, der har pligt til at følge undervisningen. Hvad forældrenes indflydelse angår, må det dog erindres, at de efter den nye skolestyrelseslov er såvel stemmeberettigede som valgbare ved skolenævnsvalgene, uanset om de har bopæl i kommunen eller ej.

Med etableringen af de større kommuner er det kun de færreste af disse, som ikke har indrettet fuld „overbygning“ for hele området eller indgået skoleforbund herom. Der findes dog enkelte mindre kommuner, som helt eller delvis henviser deres elever i 8. og 9. skoleår til andre kommuners skoler i henhold til en såkaldt betalingsoverenskomst eller til private skoler ifølge aftale med denne. Eleverne er i disse tilfælde sikret vederlagsfri undervisning efter folkeskolelovens § 3, stk. 2 og 3, der specielt giver ret til at foretrække en offentlig skole frem for en privat.

Med den forventede befolkningsudvikling i landdistrikterne og de forøgede krav til undervisningen, navnlig i 8.-10. skoleår, må der imidlertid påregnes en fortsat centralisering, der i mange tilfælde ikke vil kunne gennemføres inden for kommunens egne grænser. Den pædagogiske målsætning vil da kun

kunne opfyldes på økonomisk forsvarlig måde ved et yderligere mellemkommunalt samarbejde.

I den amtsplanlægning af skolevæsenets udbygning, som er sat i gang i hele landet i henhold til skolestyrelseslovens § 35, og som må tage hensyn til denne udvikling, ville det derfor være meget uheldigt at gribe ind med et formelt krav om skoleforbund som eneste grundlag for samarbejde med hensyn til 8. og 9. skoleår. (Derimod bør det formentlig overvejes i en kommende lov at stille krav om, at der i det mindste foreligger en betalingsoverenskomst om henvisning til en *offentlig* skole).

På denne baggrund ønskes den gældende ordning opretholdt uanset undervisningspligtens forlængelse, hvilket nødvendiggør de foreslåede tilføjelser til § 51, stk. 1.

Til nr. 11:

De gældende begrænsninger i børns og unges adgang til erhvervsmæssig beskæftigelse findes i arbejderbeskyttelseslovene af 11. juni 1954, i medhjælperlovens § 19 og i folkeskolelovens § 57. Disse regler er gengivet i undervisningspligtbetænkningen, nr. 473, side 21-22. Hovedreglen efter arbejderbeskyttelseslovene er, at børn, der ikke er *fyldt 14 år og lovlig udskrevet af skolen*, ikke må anvendes til erhvervsmæssigt arbejde. (Kravet om „lovlig udskrivning“ forstås som et krav om, at undervisningspligten skal være ophørt). Herfra gælder dog enkelte undtagelser, der tillader visse former for beskæftigelse i begrænset omfang, herunder budtjeneste i indtil 2 timer daglig efter skoletid. Endvidere er visse arbejdsområder helt undtaget, derunder landbrugsarbejde og husligt arbejde, som til gengæld omfattes af medhjælperlovens beskyttelse. Herefter må en medhjælper *under 15 år* ikke anvendes til arbejde, der vil indvirke skadeligt på hans skolegang, og han skal have den fornødne tid til forberedelse hertil.

Folkeskolelovens § 57, stk. 1, der stammer fra 1937, har på baggrund af de øvrige lovbestemmelser ikke nogen selvstændig praktisk betydning i øjeblikket og vil næppe heller få det, selv om undervisningspligten udvides ud over medhjælperlovens aldersgrænse. Man kunne for så vidt lige så vel opretholde bestemmelsen som ophæve den som overflødig. Når det sidste foretrækkes, hænger det sammen med, at man i anledning af den forlængede undervisningspligt har taget arbejderbeskyttelseslovens almindelige regler om børns arbejde op til revision med henblik på en tilpasning til den forlængede skolegang. Hertil kommer, at folkeskolelovens særlige *isoleret betragtet* heller ikke forekommer særlig tidssvarende, i al fald ikke hvis den udvides til også

at omfatte de 14-16 årige skoleelever. Endelig kan bestemmelsen give anledning til den fejlagtige opfattelse, at erhvervsarbejde *efter* skoletid er tilladt i ubegrænset omfang.

Til nr. 12:

Der henvises herom i det hele til bemærkningerne foran i afsnit I.D.

Til § 2.

Til nr. 1:

Forslaget er en konsekvens af, at den gældende § 43, stk. 3, i folkeskoleloven bortfalder med undervisningspligtens udvidelse.

Til nr. 2:

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 9 (§§ 47 og 48). Den her foreslåede bestemmelse omfatter såvel optagelse i børnehaveklasser, jfr. § 47, som „tidlig“ optagelse i 1. klasse, jfr. § 48. For børnehaveklassernes vedkommende må skolekommissionen træffe bestemmelse om, hvorvidt særlige hensyn kan begrunde, at yngre børn optages forud for ældre. Det forudsættes herved, at man ikke generelt afskærer børn, der går i børnehave, fra tillige at komme i børnehaveklasse, idet dette vil kunne medvirke til, at klasserne får en vis social „slagside“.

Endvidere kan der blive tale om at tage stilling til, om et barn kan optages i børnehaveklassen et år tidligere end normalt, jfr. § 47, stk. 2. Ved afgørelsen heraf bør man ikke — hvadenten den er positiv eller negativ — bindende foregribe sin stilling til spørgsmålet om optagelse i 1. klasse året efter, idet barnet kan have udviklet sig modsat det forventede. Der kan således blive tale om, at barnet går to år i børnehaveklasse, henholdsvis at det optages direkte i 1. klasse.

Det forudsættes i øvrigt, at skolekommissionen i større kommuner kan overlade til skoleadministrationen eller skolepsykologen at afgøre de enkelte sager efter retningslinier fastsat af kommissionen.

For Københavns kommunes vedkommende må kompetencen på dette område ifølge skolestyrelseslovens § 69, stk. 8, være henlagt til skoledirektionen, der kan bemyndige skoledirektøren (direktoratet) til at træffe afgørelse på sine vegne, jfr. lovens § 70, stk. 1.

Til nr. 3:

M. h. t. ophævelsen af § 72, stk. 7, henvises til bemærkningerne foran til nr. 1.

Den i § 72, stk. 11, liggende forudsætning om, at *bortvisning* fra en skole kan ske uden forældrenes samtykke, er ikke forenelig med undervisningsplig-

tige børns ret til undervisning i folkeskolen. Denne ret omfatter, som nævnt i afsnit I.D., nu også specialundervisning for børn med adfærdsproblemer og psykiske lidelser.

Derimod vil elever kunne overflyttes til en anden skole af disciplinære grunde, jfr. herved for så vidt angår kommunerne uden for København skolestyrelseslovens § 20, stk. 3, der er omtalt foran ad § 1, nr. 9 (§ 49, stk. 5).

Til § 3.

Til nr. 1:

Ændringen er en konsekvens af undervisningspligtens udvidelse. Uden denne ændring ville bestemmelsen stride mod friskolebegrebet i lovens § 1 („private skoler, der giver en undervisning i 1.-7. skoleår, som står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen.“).

Til nr. 2:

Der henvises til bemærkningerne foran til § 1, nr. 9 (ad § 45). Ændringen er alene en konsekvens heraf.

Til nr. 3:

Den bestemmelse i folkeskoleloven, hvortil der henvises, er udgået i den ændrede redaktion, jfr. § 1, nr. 9 (§ 43, stk. 2).

Til §§ 4 og 5.

Bestemmelserne, der svarer til friskolelovens § 10, stk. 5, tilsigter at give skolemyndighederne mulighed for at føre kontrol med undervisningspligtens opfyldelse på efterskoler og husholdningsskoler, henholdsvis ungdomskostskoler (jfr. § 1, nr. 9: § 43, stk. 2).

Til § 6.

Til stk. 1:

Lovens ikrafttræden foreslås fastsat til 1. april 1972, således at der ikke kan herske tvivl om, at undervisningspligtens udvidelse i overensstemmelse med folketings beslutningens punkt 8 får virkning for eleverne i de nuværende 7. klasser. Desuden får de ændrede optagelsesregler virkning for de afgørelser, der skal træffes inden 1. august 1972, og de ændrede refusionsbestemmelser får fuld virkning for det kommende finansår.

Til stk. 2:

Udvidelsen af undervisningspligten bør ikke omfatte:

- a) elever, som er fyldt 14 år (13½ år) inden 1. august 1971, og som i 1971-72 går „frivilligt“ i 7. klasse,

- b) elever, som i 1971-72 allerede går i 8. klasse eller 1. realklasse, selv om de ikke var fyldt 13½ år inden 1. august 1971 og derfor stadig er undervisningspligtige.

Til stk. 3:

Bestemmelsen sikrer de forældre, som efter de gældende regler kunne forlange deres børn optaget i 1. klasse som 6½-årige (§ 43, stk. 2), at de bevarer denne ret for det kommende skoleår, selv om børnene

ikke vil være undervisningspligtige fra 1/8 1972 efter de nye regler. Det bemærkes herved, at indskrivning allerede har fundet sted ved en række skoler, når lovforslaget fremsættes.

Til stk. 4:

Bestemmelsen er en nødvendig overgangsregel i forbindelse med forskydningen af aldersgrænsen for undervisningspligtens indtræden (jfr. afsnit I.C.)

Folketingsbeslutning

om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser.

(Vedtaget af folketinget ved 2. (sidste) behandling den 30. maj 1969).

Folketinget opfordrer regeringen til at udarbejde planer for den fortsatte udbygning af folkeskolen og de øvrige grundlæggende uddannelser efter nedenstående retningslinjer og til at fremsætte de fornødne lovforslag i overensstemmelse hermed:

1. Folkeskolen skal være en 10-årig almen skole uden konkret erhvervsfagligt sigte, omfattende en 9-årig grundskole og et supplerende 10. skoleår. Skolens nuværende fagkreds og normaltimeplaner samt bestemmelserne om skoleuddannelsens afslutning bør underkastes en fordomsfri revision.

2. Undervisningen i 8. og 9. skoleår skal omfatte visse centrale fag og derudover en række helt eller delvis valgfri fag, således at skoleuddannelsen og de afsluttende prøver kan differentieres efter elevernes interesser og øvrige forudsætninger. Til støtte for udviklingen af nye undervisningsmetoder iværksættes yderligere praktiske skoleforsøg og en omfattende pædagogisk-metodisk kursusvirksomhed, ligesom lærernes muligheder for indbyrdes samarbejde om undervisningen i de forskellige fag søges forbedret.

3. Efter det 9. skoleår skal eleverne have mulighed for at fortsætte skolegangen i et 10. skoleår i folkeskolen eller tilsvarende skoleformer eller at påbegynde en bred faglig grunduddannelse. Overgang til gymnasiet skal som hidtil kunne finde sted efter det 9. skoleår.

4. Fra 1975 skal der i overensstemmelse hermed kunne gives alle børn et reelt tilbud om et 10-årigt uddannelsesløb.

5. Undervisningen af handicappede elever skal søges udbygget på en sådan måde, at børnene kan undervises i et almindeligt skolemiljø, såfremt forældrene ønsker det og kan påtage sig omsorgen i hjemmet og institutionsophold ikke er et nødvendigt led i behandlingen.

6. Skolernes muligheder for at hjælpe elever med adfærdsproblemer og psykiske afvigelser skal forbedres gennem en udbygning af observationsundervisningen og den skolepsykologiske rådgivning og et udvidet praktisk samarbejde med børne- og ungdomsforsorgen. Planerne for en samlet indsats på det børne- og ungdomspsykiatriske område, herunder for udbygning af behandlingshjem og hospitalsafdelinger, bør fremmes mest muligt.

7. Samarbejdet mellem hjem og skole og samarbejdet inden for skolen bør støttes og opmuntres, ikke blot for at fremme elevernes almene trivsel i skolen og den gensidige forståelse mellem forældre og lærere samt andre med tilknytning til skolen, men også med henblik på en forstærket rådgivning om uddannelsen og de valgmuligheder, den indebærer for eleverne.

8. Det 8. undervisningsår gøres obligatorisk fra 1972-73 og det 9. undervisningsår fra 1973-74.

Undervisningspligten skal for disse undervisningsårs vedkommende kunne opfyldes såvel i folkeskolen som på efterskole og ungdomsskole, idet disse skoleformer indgår i den 9-årige grunduddannelse på linje med friskoler og andre private skoler.

Der bør endvidere være mulighed for at afbryde skolegangen efter det 7. skoleår for at prøve erhvervsarbejde eller anden udviklende beskæftigelse, idet den 9-årige undervisningspligt således opfyldes over en 10-årig periode. Endelig bør spørgsmålet om hel eller delvis fritagelse for undervisningspligten overvejes nøje.

9. Reglerne for skolegangens påbegyndelse bør smidiggøres, således at der i videre omfang end hidtil kan tages individuelle hensyn til børnenes udvikling og forældrenes ønsker.

Bilag 2.

De gældende bestemmelser i folkeskoleloven sammenholdt med lovforslagets formulering (§ 1).

Gældende formulering.

§ 2.

Stk. 4. Ved skoler, hvor de fornødne lokaler og lærerkræfter (jfr. § 24, stk. 2) er til rådighed, kan der oprettes én eller flere børnehaveklasse for børn under den undervisningspligtige alder, der er indskrevet i den pågældende skole, jfr. § 42.

§ 2a. Enhver kommune og ethvert skoleforbund, jfr. § 6, skal indrette hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, når der i kommunen eller fra skoleforbundets område melder sig mindst 20 elever til undervisningen.

§ 13.

Stk. 3. Skolen udfærdiger afgangsbrev for elever, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør eller senere. Afgangsbrevet indeholder:

- a) Oplysning om, hvilke fag eleven har fået undervisning i efter det 5. skoleår.
- b) Meddelelse om elevens standpunkt i skrivning, skriftlig og mundtlig dansk og regning, i yderligere to fag, der vælges af skolen for hver enkelt klasse eller gruppe i klassen, samt for de elever, hvis forældre ønsker det, tillige i et fremmedsprog. Meddelelserne gives i ord eller karakterer efter reglerne i stk. 2. Der angives ingen gennemsnitskarakter eller hovedkarakter.
- c) En samlet udtalelse om elevens arbejde, standpunkt, flid og opførsel i skolen.

Stk. 4. Foruden afgangsbrev afgiver skolen en særlig udtalelse for de elever, der vil søge optagelse i en realafdeling eller en 1. gymnasieklasse ved en anden skole. I udtalelsen oplyses det, om vedkommende elev efter skolens skøn er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at eleven kan følge undervis-

Lovforslagets formulering.

§ 2.

Stk. 4. Ved skoler, hvor de fornødne lokaler og lærerkræfter (jfr. § 24, stk. 2) er til rådighed, kan der oprettes én eller flere børnehaveklasse for børn, der er indskrevet i den pågældende skole, jfr. §§ 46 og 47.

§ 2 a ophæves.

§ 13.

Stk. 3. Skolen udfærdiger afgangsbrev for elever, der går ud af skolen efter det 7. skoleår eller senere. Afgangsbrevet indeholder:

- a) Oplysning om, hvilke fag eleven har fået undervisning i efter det 5. skoleår.
- b) Meddelelse om elevens standpunkt i skrivning, skriftlig og mundtlig dansk og regning, i yderligere to fag, der vælges af skolen for hver enkelt klasse eller gruppe i klassen, samt for de elever, hvis forældre ønsker det, tillige i et fremmedsprog. Meddelelserne gives i ord eller karakterer efter reglerne i stk. 2. Der angives ingen gennemsnitskarakter eller hovedkarakter.
- c) En samlet udtalelse om elevens arbejde, standpunkt, flid og opførsel i skolen.

Stk. 4. Foruden afgangsbrev afgiver skolen en særlig udtalelse for de elever, der vil søge optagelse i en 1. gymnasieklasse ved en anden skole. I udtalelsen oplyses det, om vedkommende elev efter skolens skøn er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at eleven kan følge undervisningen på tilfredsstill-

Gældende formulering.

ningen i en realafdeling, henholdsvis i gymnasiet, på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid.

§ 17.

Stk. 4. I løbet af 7. skoleår skal der tilstræbes en afrunding af undervisningen i de fag, hvori dette må anses for ønskeligt af hensyn til de elever, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør. I fag, hvor det naturligt kan ske, skal undervisningen afpasses under hensyntagen til børnenes fremtidige virksomhed i det praktiske liv og deres fortsatte uddannelse. Ved optagelse af valgfri fag ved siden af de obligatoriske og ved bestemmelser i undervisningsplanen for de enkelte fag kan undervisningen efter stedlige ønsker og behov tilrettelægges under hensyntagen til børnenes evner, anlæg og interesser.

Stk. 5. I 8.-10. skoleår videreføres undervisningen efter de for undervisningen i 7. skoleår foran fastsatte retningslinjer og med særligt henblik på at forberede elevernes overgang til almen eller faglig ungdomsundervisning. Der kan efter nærmere af undervisningsministeren givne regler og under hensyntagen til de stedlige undervisningsmæssige muligheder foretages en deling i linjer, der tager sigte på elevernes fremtidige virksomhed inden for erhvervslivets forskellige grene, uden at der dog må meddeles en egentlig faglig undervisning.

§ 20. Optagelse i 1. realklasse er betinget af, at vedkommende elev er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at han kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Eleven må have fulgt undervisningen i et fremmedsprog i 6. skoleår og i 2 fremmedsprog og matematik i 7. skoleår. Elever, der søger optagelse i en realafdeling på en anden skole end deres hidtidige, må fremlægge det afgangsbrev og den særlige udtalelse, som de ifølge § 13 kan begære af deres hidtidige skole.

Stk. 2. Det fastsættes af undervisningsministeren, i hvilke tilfælde optagelse af en elev i en realafdeling skal kunne betinges af,

Lovforslagets formulering.

lende måde og fuldføre undervisningen på normal tid.

§ 17.

Stk. 4. I løbet af 8.-9. skoleår skal der tilstræbes en afrunding af undervisningen i de fag, hvori dette må anses for ønskeligt af hensyn til de elever, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør. I fag, hvor det naturligt kan ske, skal undervisningen afpasses under hensyntagen til børnenes fremtidige virksomhed i det praktiske liv og deres fortsatte uddannelse. Ved optagelse af valgfri fag ved siden af de obligatoriske og ved bestemmelser i undervisningsplanen for de enkelte fag kan undervisningen efter stedlige ønsker og behov tilrettelægges under hensyntagen til børnenes evner, anlæg og interesser.

Stk. 5. I 10. skoleår videreføres undervisningen efter de for undervisningen i 8.-9. skoleår foran fastsatte retningslinjer og med særligt henblik på at forberede elevernes overgang til almen eller faglig ungdomsundervisning. Der kan efter nærmere af undervisningsministeren givne regler og under hensyntagen til de stedlige undervisningsmæssige muligheder foretages en deling i linjer, der tager sigte på elevernes fremtidige virksomhed inden for erhvervslivets forskellige grene, uden at der dog må meddeles en egentlig faglig undervisning.

§ 20. Optagelse i 1. realklasse er betinget af, at vedkommende elev er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at han kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Eleven må have fulgt undervisningen i et fremmedsprog i 6. skoleår og i 2 fremmedsprog og matematik i 7. skoleår. Elever, der søger optagelse i en realafdeling på en anden skole end deres hidtidige, må fremlægge det afgangsbrev, som de ifølge § 13 kan begære af deres hidtidige skole.

Stk. 2. Afgørelse om optagelse i 1. realklasse af elever, der er oprykket fra 7. skoleår, træffes af forældrene efter samråd mel-

Gældende formulering.

at eleven består en optagelsesprøve på den skole, i hvis realafdeling optagelse søges, og i hvilke tilfælde en elev, som vedkommende skole ikke anser for kvalificeret til optagelse i en realafdeling, skal kunne forlange optagelsesprøve afholdt.

§ 21. Undervisningen i realafdelingen omfatter:

- 1) dansk med skrivning samt norsk og svensk,
- 2) engelsk, tysk, fransk og så vidt muligt latin,
- 3) regning og matematik,
- 4) naturlære (fysik og kemi),
- 5) religion, historie med samfundslære, geografi og biologi samt familiekundskab, seksualoplysning og erhvervsorientering,
- 6) musik, formning, håndarbejde, husgerning og sløjd,
- 7) legemsøvelser.

Stk. 5. Undervisningen i de i stk. 1, nr. 6 og 7, nævnte fag kan være helt eller delvis fælles for elever i realafdelingen og 8.-10. klasse. Undervisningen i de i stk. 1, nr. 1 og 5, nævnte fag kan med undervisningsministerens godkendelse være helt eller delvis fælles for elever i 1.-2. realklasse og 8.-9. klasse. Endvidere kan elever i 8.-10. klasse, der af skolen skønnes at have forudsætninger derfor, følge undervisningen i et eller flere af de i stk. 1 nævnte fag i realafdelingen.

§ 29.

Stk. 3. Ved skoler, hvor de fornødne lokaler og lærerkræfter (jfr. § 39, stk. 2) er til rådighed, kan der oprettes én eller flere børnehaveklasser for børn under den undervisningspligtige alder, der er indskrevet i den pågældende skole, jfr. § 42.

Afsnit IV.**Kapitel 1.****Undervisningspligt, skolepligt m.v.**

(Rækkefølgen af §§ 42-49 svarer til lovforslagets.)

Lovforslagets formulering.

lem forældrene, eleven og den hidtidige skole.

§ 21. (Stk. 1 uændret).

Stk. 5. Undervisningen i de i stk. 1, nr. 6 og 7, nævnte fag kan være helt eller delvis fælles for elever i realafdelingen og 8.-10. klasse. Undervisningen i de i stk. 1, nr. 1 og 5, nævnte fag kan med undervisningsministerens godkendelse være helt eller delvis fælles for elever i realafdelingen og 8.-10. klasse. Endvidere kan elever i 8.-10. klasse, der af skolen skønnes at have forudsætninger derfor, følge undervisningen i et eller flere af de i stk. 1 nævnte fag i realafdelingen.

§ 29.

Stk. 3. Ved skoler, hvor de fornødne lokaler og lærerkræfter (jfr. § 39, stk. 2) er til rådighed, kan der oprettes én eller flere børnehaveklasser for børn, der er indskrevet i den pågældende skole, jfr. §§ 46 og 47.

Undervisningspligt. Indskrivning og optagelse i folkeskolen.

§ 42. Ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i

Gældende formulering.

§ 45. Pligt til at søge folkeskolen har ethvert undervisningspligtigt barn, der ikke på anden måde får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Når et undervisningspligtigt barn indmeldes i en anerkendt privatskole, eller den for barnets undervisning ansvarlige skriftligt over for skolekommissionen, i København skoledirektionen, erklærer selv at ville sørge for dets undervisning, kan barnet ikke fordres indskrevet i folkeskolen; foretages et sådant skridt af andre end dem, der har forældremyndigheden over barnet, skal den tiltrædes af disse.

Stk. 3. Som anerkendte privatskoler anses i denne henseende friskoler, der opfylder betingelserne for statstilskud, samt private eksamensberettigede skoler.

§ 43. Undervisningspligten indtræder ved skoleårets begyndelse for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 7 år, og ophører med udgangen af et skoleår for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 14 år.

Stk. 2. Et barn, der fylder 7 år i skoleårets første 6 måneder, skal optages i hovedskolen ved skoleårets begyndelse, når dette forlanges af den for dets skolegang ansvarlige inden den fastsatte frist, jfr. § 42, stk. 2; det stilles da med hensyn til undervis-

Lovforslagets formulering.

§§ 43-45, medmindre det omfattes af bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder inden for et skoleår.

§ 43. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Børn, der følger undervisningen i en anmeldt friskole, i en anerkendt privat realskole eller gymnasieskole, i en statskole eller i en kommunal gymnasieskole, eller som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i kapitel 4 i lov om friskoler og private realskoler m. v., skal ikke deltage i folkeskolens undervisning. Det samme gælder elever, som efter det 7. skoleår gennemgår kurser, der ikke er erhvervsmæssige grunduddannelser, på en godkendt efterskole, ungdomskostskole eller husholdnings-skole, eller som er optaget på et anerkendt kursus, hvis undervisning svarer til folkeskolens. Undervisningsministeren fastsætter regler for, i hvilket omfang undervisningspligten hermed kan anses for opfyldt ud over kursustiden.

Stk. 3. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan efter forældrenes anmodning og efter udtalelse fra skolenævnet tillade, at en elev efter det 8. skoleår helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. Tilladelsen kan betinges af, at eleven deltager i undervisning i ungdomsskolen. Tilladelsen indberettes til undervisningsministeriet.

§ 44. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet folkeskolens 9. skoleår eller hermed ligestillet uddannelse, jfr. § 43, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan efter forældrenes

Gældende formulering.

ningspligtens indtræden og ophør, som om det var fyldt 7 år før skoleårets begyndelse.

Stk. 3. Børn, der er ude over den undervisningspligtige alder, men som har begyndt undervisningen i det 8. skoleår, kan kun med vedkommende myndigheds samtykke udskrives af skolen før denne undervisnings afslutning.

§ 44. Ansvar for, at et undervisningspligtigt barn modtager fyldestgørende undervisning, har den, til hvis husstand barnet hører.

§ 42. Et barn kan forlanges indskrevet i en skole med virkning fra begyndelsen af det skoleår, i hvilket barnet fylder 6 år, jfr. § 2, stk. 4, og § 29, stk. 3, og skolestyrelseslovens § 10, stk. 2, og § 71, stk. 1.

Stk. 2. Anmodning om indskrivning skal indgives inden en vis tid før optagelsen i skolen. Denne frist fastsættes af skolekommissionen, i København af skoledirektionen.

Stk. 3. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 4. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan tillade, at et barn optages i en anden skole end dets distriktskole.

§ 46. Samtlige undervisningspligtige børn, der ikke er indmeldt i en anerkendt privatskole, eller med hensyn til hvilke den i § 45, stk. 2, omhandlede erklæring ikke er afgivet, indskrives ved undervisningspligtens indtræden i folkeskolen.

Stk. 2. Indmeldes barnet senere i en anerkendt privatskole, eller afgives den nævnte erklæring efter barnets indskrivning i folkeskolen, skal det på ny udskrives af denne.

§ 49. Ønskes et undervisningspligtigt barn udmeldt af folkeskolen eller en privat skole, påhviler det den for barnets under-

Lovforslagets formulering.

anmodning eller med deres tilslutning godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter forældrenes anmodning fritage en elev for undervisningspligt efter 8 års undervisning, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste.

§ 45. Forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal medvirke til, at det opfylder undervisningspligten, og må ikke lægge hindringer i vejen herfor.

§ 46. Et barn kan efter forældrenes anmodning indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år. Barnet indskrives i skolen i det distrikt, hvor det bor, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan bestemme, at anmodning om indskrivning skal indgives inden en vis frist. I de år, hvor der afholdes kommunalvalg, kan anmodninger dog tidligst kræves indgivet 1. marts.

Stk. 3. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 4. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan tillade, at et barn optages i en anden skole end dets distriktskole.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indskrivning og udskrivning af undervisningspligtige børn.

Gældende formulering.

visning ansvarlige at anmelde dette for lederen af den pågældende skole med angivelse af, hvor barnet fremtidig skal have undervisning. Skolens leder udfærdiger da et bevis for, at anmeldelse er sket, indeholdende den ved anmeldelsen givne oplysning om barnets fremtidige undervisning, samt oplysning om barnets fødselsdag, vaccination og klasse i overensstemmelse med skolens protokol. En afskrift af dette bevis sendes af skolens leder til den skole, i hvilken barnet efter angivelsen fremtidig skal undervises; såfremt skolen ikke kan angives, eller barnet agtes undervist hjemme, sendes afskriften til skolekommissionen på det pågældende sted — i København til skoledirektionen.

Stk. 2. Det påhviler den for barnets undervisning ansvarlige senest 8 dage efter udmeldelsen enten at lade barnet indskrive til undervisning i en folkeskole eller en anerkendt privatskole eller at afgive den i § 45, stk. 2, omhandlede erklæring til skolekommissionens formand i den kommune, hvori han er hjemmehørende — i København skoledirektionen; det i nærværende paragraf, stk. 1, omhandlede bevis afleveres samtidig til henholdsvis skolens leder og skolekommissionens formand — i København til skoledirektionen.

Stk. 3. Finder sådan anmeldelse ikke sted, drager skolekommissionen i den kommune, hvortil flytning er sket — i København skoledirektionen — omsorg for, at barnet opføres på forsømmelseslisterne fra 8. dagen efter dets udmeldelse af den tidligere skole at regne, for så vidt folkeregistret på forespørgsel bekræfter, at barnet er tilflyttet kommunen. Viser det sig, at barnet ikke er tilflyttet kommunen, tilbagesendes beviset til den pågældende skoleleder i fraflytningskommunen, der indberetter sagen til skolekommissionen.

Lovforslagets formulering.

§ 47. Et barn kan efter forældrenes anmodning optages i en børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, eller senere, jfr. § 44, stk. 2. Ønskes flere børn optaget, end der er plads til, jfr. § 12, stk. 3, optages de ældste børn først, medmindre særlige hensyn til de enkelte børn taler for at fravige denne rækkefølge.

*Gældende formulering.**Lovforslagets formulering.*

§ 47. Lærerne fører ved forsømmelseslister kontrol med, at de i folkeskolen optagne børn følger undervisningen. Skolens leder fordeler dette arbejde mellem skolens lærere. På forsømmelseslisterne skal det angives, om der har været lovlig grund til forsømmelsen eller ikke.

Stk. 2. Denne kontrol omfatter også det 8. skoleår, idet de børn, der deltager i undervisningen i det 8. skoleår, betragtes som skolepligtige, så længe de ikke er udskrevet af skolen, jfr. § 43, stk. 3.

Stk. 3. Det påhviler den for et barns undervisning ansvarlige personligt eller skriftligt at meddele skolen underretning om grunden til barnets forsømmelser; ved længere tids sygdom eller ved gentagne kortere forsømmelser på grund af sygdom kan lægeattest forlanges.

§ 48. Ved hver anden måneds begyndelse giver skolens leder skolenævnet meddelelse om forsømmelserne i de 2 foregående måneder.

Stk. 2. Skønnes det, at der er grund til at påtale forsømmelser, kan skolenævnet inden 8 dage indkalde de for de pågældende børns undervisning ansvarlige til at give møde for skolenævnet og afgive forklaring. Samlever forældrene i ægteskab, indkaldes de begge.

Stk. 2. Er der tilmeldt færre børn end 18, kan overskydende pladser benyttes til at optage yngre børn, der kan forventes optaget i 1. klasse det følgende år, jfr. § 48.

§ 48. Et barn kan efter forældrenes anmodning optages i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen. Viser det sig efter optagelsen, at barnet ikke er tilstrækkelig udviklet, og er der ved skolen oprettet børnehaveklasse, kan barnet inden 3 måneder henvises hertil, hvis forældrene ønsker, at det skal fortsætte skolegangen.

§ 49. Lærerne fører kontrol med, at de undervisningspligtige børn, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen. Det samme gælder børn, der er optaget i 1. klasse før undervisningspligtens indtræden, jfr. § 48.

Stk. 2. Er en elev udeblevet fra undervisningen, skal forældrene personligt eller skriftligt give skolen oplysning om grunden hertil. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest herfor.

Stk. 3. Skolens leder underretter skolenævnet forud for hvert møde om alle udeblivelser, der ikke skyldes sygdom eller anden gyldig grund.

Stk. 4. Er en elev udeblevet fra undervisningen uden gyldig grund, kan skolenævnet:

1. anmode forældrene om personligt eller skriftligt at give nærmere forklaring om grunden til udeblivelsen;
2. pålægge skolen at søge nærmere kontakt med forældrene;
3. pålægge skolen at indstille eleven til skolepsykologisk undersøgelse;
4. henstille til forældrene at søge bistand hos familievejledningen eller andre institutioner;

Gældende formulering.

§ 51. Det påhviler kommunen at drage omsorg for, at alle undervisningspligtige børn, hvis forældre ønsker dem indskrevet i folkeskolen, kan få fyldestgørende undervisning. Henvisning til private skoler kan kun ske med forældrenes samtykke og med undervisningsministerens godkendelse.

Stk. 2. Såfremt enkelte børn fra fjerntliggende og svagt befolkede dele af en kommune ikke med rimelighed kan henvises til bestående skoler i kommunen, må skolekommissionen sørge for, at børnene på anden måde får fyldestgørende undervisning.

Stk. 3. Kan børnene i sådanne tilfælde med rimelighed henvises til en skole i en nabokommune, er denne pligtig at modtage børnene i skolen i det omfang, pladsforholdene tillader det. Hjemstedskommunen betaler herfor en afgift til skolekommunen, svarende til dennes gennemsnitlige udgift pr. elev i den pågældende skole. Afgiften fastsættes af amtsrådet.

Stk. 4. Kan børnene ikke henvises til en nabokommunes skole, må skolekommissionen træffe aftale med forældrene om en anden ordning af undervisningen. Når denne ordning er godkendt af amtsrådet, bidrager amtskommunen med 75 pct. af udgifterne.

§ 57. Intet skolepligtigt barn må anvendes til erhvervmæssigt arbejde forud for skoletiden på de dage, det skal gå i skole.

Stk. 2. Ved erhvervmæssigt arbejde forstås i denne lov arbejde mod vederlag uden for barnets hjem.

Stk. 3. Overtrædelse af stk. 1 behandles som skoleforsømmelser i overensstemmelse med reglerne i § 48.

Lovforslagets formulering.

5. indberette sagen til børne- og ungdomsværnet, jfr. § 21 i lov om børne- og ungdomsforsorg.

Stk. 5. Er der grund til at antage, at en elevs udeblivelse fra undervisningen alene skyldes særlige forhold i skolen, bør skolenævnet søge disse forhold ændret eller stille forslag om, at eleven overflyttes til en anden skole, jfr. skolestyrelseslovens § 20, stk. 3.

§ 51. Det påhviler kommunen at drage omsorg for, at alle undervisningspligtige børn, hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, kan få fyldestgørende undervisning. Henvisning til private skoler kan kun ske med forældrenes samtykke og for 1.-7. skoleår med undervisningsministerens godkendelse. Elever i 8. og 9. skoleår kan desuden henvises til offentlige skoler efter reglerne i § 3.

(Stk. 2-4 uændret).

§ 57 ophæves.

*Gældende formulering.***§ 62.**

Stk. 2. Staten yder tilskud til lærerlønninger m. m. med 60 pct. af følgende udgifter:

- 1) Lønning til tjenestemænd i folkeskolen samt reguleringer i forhold hertil.
- 2) Stedtillæg.
- 3) Generelle tillæg som fastsat ved lov eller ved aftale indgået i henhold til lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.
- 4) Særlige tillæg, herunder ledertillæg, der er fastsat som nævnt i nr. 3).
- 5) Personlige tillæg i henhold til lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken samt lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandsstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken.
- 6) Særlig feriegodtgørelse samt ferietillæg.
- 7) Vikarudgifter, der skyldes, at en tjenestemand i folkeskolen, timelærer eller fast vikar på grund af sygdom eller andre ham utilregnelige forhold ikke kan varetage sin gerning, samt vikarudgifter under en lærers suspension. Har fraværelsen sammenhængende varighed af mere end 1 år, overtager statskassen hele udgiften efter dette års udløb.
- 8) Flyttegodtgørelsesudgifter.
- 9) Lønning til timelærere og faste vikarer.
- 10) Udgifter til særlige undersøgelser i henhold til lov om tjenestemandspension § 32.
- 11) Ventepenge samt lønning i henhold til lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken § 32.

*Lovforslagets formulering.***§ 62.**

Stk. 2. Staten yder tilskud til lærerlønninger m. m. med 60 pct. af følgende udgifter: (1-11) uændret).

12) Lønning til fritidspædagoger og børneforsorgspædagoger ved observationsskoler og heldagsskoler og til socialrådgivere og klinisk uddannede psykologer tilknyttet skolepsykologisk rådgivningsvirksomhed, for så vidt normeringen af disse stillinger er godkendt af undervisningsministeren.

**De gældende bestemmelser i skolestyrelsesloven sammenholdt med
lovforslagets formulering (§ 2).**

Gældende formulering.

§ 20. Skolekommissionen påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Den træffer foranstaltninger til specialundervisning af de i kommunens skoler indskrevne børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning, og som ikke bør undervises ved forsorgens skoler, samt til undervisning af syge og invaliderede børn.

Stk. 3. Den træffer bestemmelse om overflytning af et barn til en anden skole i kommunen efter indstilling fra de to skolers ledere, der forinden skal rådføre sig med lærerrådene.

Stk. 4. Den bevilger udskrivning af skolen efter folkeskolelovens § 43, stk. 3.

§ 42. (*Vedrører skolenævn ved amtskommunale skoler*).

Stk. 5. Det bevilger udskrivning af skolen efter folkeskolelovens § 43, stk. 3.

§ 72. (*Vedrører skolenævn ved kommunale skoler i København*).

Stk. 7. Det bevilger udskrivning af skolen efter folkeskolelovens § 43, stk. 3.

Stk. 11. Et barn kan ikke uden forældrenes samtykke bortvises fra skolen, før forhandling med skolenævnet har fundet sted. Er skolen og skolenævnet ikke enige, træffes afgørelsen af skoledirektøren, der afgiver indberetning til skoledirektionen,

Lovforslagets formulering.

§ 20. (Stk. 1-3 uændret).

Stk. 4. Den træffer bestemmelse om optagelse i en skole af børn, der endnu ikke er undervisningspligtige.

Stk. 5 ophæves.

Stk. 7 ophæves.

Stk. 11 ophæves.

**De gældende bestemmelser i friskoleloven sammenholdt med
lovforslagets formulering (§ 3).**

Gældende formulering.

§ 11.

Stk. 2. Der skal årligt til undervisningsministeren gives beretning om skolens forhold, hvorved det godtgøres, at den underviser sine elever gennem hele den undervisningspligtige alder, og at dens undervisning står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Undervisningsministeren fastsætter regler for beretningens affattelse. Endvidere skal der indsendes de statistiske oplysninger, der måtte blive forlangt.

§ 13. Forinden hjemmeundervisning for undervisningspligtige børn påbegyndes, skal den, til hvis husstand barnet hører, og som er ansvarlig for, at barnet modtager fyldestgørende undervisning, jfr. lov om folkeskolen § 44, skriftligt over for skolekommissionen — i København skoledirektionen — erklære selv at ville sørge for dets undervisning.

Stk. 2. Denne erklæring skal indeholde oplysning om, hvilke børn der skal deltage i undervisningen, børnenes fødselsdato, i hvilket hjem undervisningen skal foregå, og hvem der skal forestå undervisningen. Gives erklæringen af andre end dem, der har forældremyndigheden over barnet, skal den tiltrædes af disse, jfr. lov om folkeskolen § 45, stk. 2.

Lovforslagets formulering.

§ 11.

Stk. 2. Der skal årligt til undervisningsministeren gives beretning om skolens forhold, hvorved det godtgøres, at dens undervisning står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Undervisningsministeren fastsætter regler for beretningens affattelse. Endvidere skal der indsendes de statistiske oplysninger, der måtte blive forlangt.

§ 13. Forinden hjemmeundervisning for undervisningspligtige børn påbegyndes, skal forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skriftligt over for skolekommissionen — i København skoledirektionen — erklære selv at ville sørge for dets undervisning.

Stk. 2. Denne erklæring skal indeholde oplysning om, hvilke børn der skal deltage i undervisningen, børnenes fødselsdato, i hvilket hjem undervisningen skal foregå, og hvem der skal forestå undervisningen. Gives erklæringen af andre end dem, der har forældremyndigheden over barnet, skal den tiltrædes af disse.